

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛЛ	1	0	0	1	0	6	1	7

Балканистика

Магистърска програма: (код и наименование)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Т	3	0	4

(код и наименование) *Антична литература*

Преподавател: доц. д-р Огнян Ковачев

Асистент:

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	0
	Практически упражнения (хоспетиране)	-
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	-
	Доклад/Презентация	-
	Научно есе	-
	Курсов учебен проект	-
	Учебна екскурзия	-
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		30
ОБЩА ЗАЕТОСТ		60
Кредити аудиторна заетост		1
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		3

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops (информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	30%
3.	Демонстрационни занятия	-
4.	Посещения на обекти	-
5.	Портфолио	-
6.	Тестова проверка	-
7.	Решаване на казуси	-
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	-
9.		
10.		
11.	Курсов проект	-
12.	Изпит	70%

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът има за цел да запознае студентите с основните етапи и явления от литературното и културното развитие на Античността и Средновековието: древногръцката митология, появата и утвърждаването на литературните родове и жанрове в старогръцката култура, епохата на Елинизма, римската литература от времето на Републиката и Златния век на Октавиан Август, както и античния роман. Представят се основните характеристики, културноисторически контексти и взаимодействията между представяните литературни явления. Тяхното изучаване има за цел да открие специфични особености и отлики, но и да проследи закономерности в хода на литературния процес.

Предварителни изисквания:

Предвидена по учебен план.

Очаквани резултати:

Студентите придобиват систематизирано познание за литературните периоди и явления от различните дялове на Античността. Усвояват умения за информирано четене, тълкуване и по-задълбочено осмисляне на произведенията от отдалечени във времето културноисторически контексти. Обучението има също така евристична насоченост: студентите да могат да установяват връзки и взаимодействия между наученото в курса и бъдещи литературни явления и факти, с които предстои да се запознаят.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Учебно съдържание

Лекционен курс

№	Тема:	Хорариум
1.	Старогръцката култура – основни характеристики и периоди.	2
2.	Представата за света и човека в старогръцката митология. Типология и периодизация. Разпадане на митологичния синкретизъм. Как контекстът на празника се превръща в словесен жанр?	2
3.	Старогръцкият епос – проблемно-естетическа характеристика и основни представители. Омировите поеми – устен и писмен статут, теории за създаването им, характерни епически похвати. Съпоставка между <i>Илиада</i> и <i>Одисея</i> : теми, персонажи, структура. Въпросът за целостта и завършеността на двете произведения.	2
4.	Възникване на старогръцката лирика. Жанрови, метрически, тематични особености и представители на декламативната лирика. Хорова лирика – жанрово многообразие и представители.	2
5.	Произход на старогръцката трагедия. Устройство на театъра и особености на спектакъла. Отношението между мит и литература в класическата старогръцка трагедия.	2
6.	Трилогиите на Есхил – <i>Орестия</i> и <i>Прикованият Прометей</i> . Съпоставка с образа на Прометей у Хезиод.	2
7.	Образцовите драми на Софокъл – <i>Един цар</i> и <i>Антигона</i> . Аристотел и жанровото самосъзнание на трагедията.	2
8.	Новият характер на трагичното в драмите на Еврипид – <i>Медея</i> и <i>Вакханките</i> .	2
9.	Стара атическа комедия. Особености на творчеството на Аристофан – <i>Облаци</i> , <i>Мира</i> , <i>Птиците</i> .	2
10.	Елинистическа литература. Нова атическа комедия – Менандър.	2
11.	Римска литература – възникване, периодизация, диалогът със старогръцката литература. Римската комедия: Тит Макций Плавт и Теренций Афр.	2
12.	Вергилий – класикът на западната литература. Основни жанрове и произведения, литературни и естетически характеристики, съпоставка със старогръцките му образци.	2
13.	Хораций – жанрово многообразие на творчеството му. Естетически и етически възгледи. Аналогии с елински автори.	2
14.	Овидий – основни жанрове и произведения. Животът на поета и статутът на литературата в епохата на Октавиан Август.	2
15.	Античен роман – социкултурен контекст и жанрова специфичност. Авантюрно-любовен роман – характерни произведения, тематични и стилистични разновидности, типологичен сюжет. Авантюрно-битов роман – основни представители, сюжетни източници, съпоставка между произведения по избор.	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Старогръцката култура – основни характеристики, процеси и периоди в доомировото време.
2.	Старогръцката култура – основни характеристики и процеси в архаиката и класиката.
3.	Представата за света и човека в старогръцката митология. Типология и периодизация.
4.	Разпадане на митологичния синкретизъм и преобразуване на празничния контекст на творбата в словесен жанр.
5.	Старогръцкият епос – проблемно-естетическа характеристика и основни представители.
6.	Омировите поеми – устен и писмен статут, теории за създаването им и характерни епически похвати.
7.	Съпоставка между <i>Илиада</i> и <i>Одисея</i> : теми, персонажи, структура. Въпросът за целостта и завършеността на двете произведения.
8.	Възникване на старогръцката лирика – историческо време, основни разновидности и представители.
9.	Старогръцката елегия – метрически особености, теми и представители.
10.	Солова лирика – жанрови и тематични особености. Характерни поети.
11.	Хорова мелика – културно-исторически аспекти, жанрово многообразие и водещи поети.
12.	Произход на старогръцката трагедия. Устройство на театъра и особености на спектакъла.
13.	Отношението между мит и литература в класическата старогръцка трагедия.
14.	Есхил – живот, произведения, особености на неговата драматургия. <i>Орестия</i> или <i>Прикованият Прометей</i> – анализ на произведение по избор.
15.	Съпоставка на образите на Прометей у Хезиод и Есхил – произведения, жанрови, културни и светогледни особености.
16.	Софокъл – живот, творчество и драматургични отлики. Образцовите трагедии <i>Едип цар</i> и <i>Антигона</i> – анализ на произведение по избор.
17.	<i>Поетика</i> на Аристотел и жанровото самосъзнание на трагедията – основни понятия и характеристики.
18.	Нововъведения, жанрово и тематично многообразие в трагедиите на Еврипид – анализ на произведение по избор.
19.	Стара атическа комедия. Аристофан – особености на творчеството му и анализ на комедия по избор.
20.	Елинистическа литература – периодизация, основни характеристики и жанрове.
21.	Нова атическа комедия. Менандър – драматургични особености и анализ на <i>Мъчният човек</i> .
22.	Римска литература – исторически контекст, възникване, периодизация, жанрове и видни представители. Диалогът със старогръцката литература.
23.	Комедията в древния Рим – приемственост и особености. Тит Макций Плавт и Публий Теренций Афер. Анализ на <i>Гърнето</i> , <i>Менехмовците</i> или <i>Войникът самохвалец</i> по избор.

24.	Публий Вергилий Марон – класикът на западната литература. Жанрове и произведения – литературни и естетически характеристики, съпоставки с предходни образци.
25.	Вергилий, <i>Енеида</i> – сюжет, структура, съпоставка с Омировия епос.
26.	Квинт Хораций Флак. Жанрово многообразие на творчеството му. Естетически и етически възгледи. Аналогии с елински автори.
27.	Публий Овидий Назон. Основни жанрове и произведения. Животът на поета и статутът на литературата в епохата на Октавиан Август.
28.	Античен роман. Социокултурен контекст и жанрови разновидности. Анализ на произведение по избор.
29.	Авантюрно-любовен роман. Характерни произведения, тематични и стилистични разновидности, типологичен сюжет. Анализ на произведение по избор.
30.	Авантюрно-битов роман. Основни представители и произведения, източници и особености на сюжетното изграждане. Анализ на произведение по избор.

Библиография

Основна:

1. *Антична поезия*. Под редакцията на Богдан Богданов. София: „Народна култура” (Библ. „Световна класика”), 1970.
2. *Антични комедии*. Прев. от старогръцки и латински Александър Ничев. София: „Народна култура” (Библ. „Световна класика”), 1978.
3. *Антични романи*. Прев. от старогръцки и латински Б. Богданов и др. София: „Народна култура”, 1975.
4. *Антични трагедии*. Прев. от старогръцки и латински Ал. Ничев. София: „Народна култура” (Библ. „Световна класика”), 1977.
5. Аполодор. *Митологическа библиотека*. Прев. от старогръцки Мирена Славова. София: „Наука и изкуство” и Фондация „Отворено общество”, 1992.
6. Аристофан. *Комедии*. Прев. от старогръцки Ал. Ничев. София: „Народна култура”, 1985.
7. Аристотел. *За поетическото изкуство*. Прев. от старогръцки Ал. Ничев. София: „Наука и изкуство”, 1975.
8. Аристотел. *Поетика*. Превел от старогръцки Георги Гочев. София: Изд. „Изток-Запад”, 2016.
9. Аристотел. *Никомахова етика*. Превод от старогръцки Теменуга Ангелова. София: Изд. „Гал-Ико”, 2003.
10. Вергилий. *Буколики. Георгики. Енеида*. Прев. от латински Георги Батаклиев. София: „Народна култура” (Библ. „Световна класика”), 1980.
11. Вернан, Жан-Пиер. *Древногръцки митове*. Прев. от френски Доротей Табакова. София: ЛиК, 2001.

12. Еврипид. *Трагедии*. Прев. от старогръцки Д. Табакова и Тамара Петринска, София: „Ерго”, 2012.
13. Есхил. *Трагедии*. Прев. от старогръцки Ал. Ничев. София: „Народна култура”, 1982.
14. Кун, Николай. *Старогръцки легенди и митове*. Прев. от руски Никола Мънков. София: „Плеяда”, 2011 (и др. издания).
15. Николова, Диана (съст.). *Старогръцка лирика*. Пловдив: ИК „Летера”, 2001.
16. Овидий. *Метаморфози*. Прев. от латински Г. Батаклиев. София: „Народна култура”, 1981.
17. Овидий. *Елегии*. Прев. от латински Г. Батаклиев. София: „Народна култура” (Библи. „Световна класика”), 1994.
18. Омир. *Илиада*. Прев. от старогръцки Александър Милев и Блага Димитрова. София: „Народна култура”, 1971 (и др. изд.).
19. Омир. *Одисея*. Прев. от старогръцки Г. Батаклиев. София: „Народна култура”, 1971.
20. Платон. *Диалози. Т. I-II*. Прев. от старогръцки Г. Михайлов, Б. Богданов и др. София: Изд. „Наука и изкуство”, 1979-1982.
21. Платон. *Държавата*. Прев. от старогръцки Ал. Милев. София: Изд. „Наука и изкуство”, 1981.
22. Рансмайр, Кристоф. *Последният свят. Роман с овидиевски репертоар*. Прев. от немски Анна Димова. София: „Народна култура”, 1993.
23. Хезиод. *Теогония. Дела и дни*. Прев. от старогръцки Станка Недялкова. София: „Народна култура” (Библи. „Световна класика”), 1988.
24. Хораций. *Събрани творби*. Прев. от латински Г. Батаклиев. София: „Народна култура” (Библи. „Световна класика”), 1992.

Допълнителна:

25. Батаклиев, Георги. *Антична митология. Справочник*. София: „Д-р Петър Берон”, 1987 (и др. изд.).
26. Богданов, Богдан. *Омировият епос*. София: „Народна просвета”, 1976.
27. Богданов, Б. (съст.). *Традиция. Литература. Действителност. Проблеми на старогръцката литература в световното литературознание*. София: „Наука и изкуство”, 1984.
28. Богданов, Б. *Мит и литература. Типологични проблеми на старогръцката литература до епохата на елинизма*. София: „Наука и изкуство”, 1985.
29. Богданов, Б. *Романът – античен и съвременен. Опит върху поетиката и социологията на античния и западноевропейския роман*. София: „Наука и изкуство”, 1986.
30. Богданов, Б. и Николова, Анна. *Антична литература. Енциклопедичен справочник*. София: ДИ „Д-р Петър Берон”, 1988.
31. Богданов, Б. *История на старогръцката култура (Теоретичен поглед)*. София: „Наука и изкуство”, София, 1989.
32. Богданов, Б. *Старогръцката литература. Исторически особености и жанрово многообразие*. София: „Просвета”, 1992.

33. Богданов, Б. *От Омир до Еврипид*. Трето електронно издание, София, 2006, <http://www.bogdanbogdanov.net/pdf/16.pdf> и др. изд.
34. Богданов, Б. *Литературата на елинизма*. София: „Анубис”, 1997.
35. Вернан, Ж.-П. *Мит и мислене при древните гърци*. Прев. от френски Любомира Радоилска. София: Изд. „Критика и хуманизъм”, 1998.
36. Вернан, Ж.-П. *Индивидът, смъртта, любовта. Аз и другият в древна Гърция*. Превод от френски Невена Панова, Лидия Денкова, Албена Янева. София: Изд. на НБУ, 2004.
37. Гочев, Николай. *Фантастичното през античността*. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2018.
38. Гочев, Николай. *Старогръцката литература*. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2019.
39. Гочев, Н. *Трагедията*. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2023.
40. Елиаде, Мирча. *Митът за вечното завръщане. Архетипи и повторение*. София: ИК „Христо Ботев”, 1994.
41. Елиаде, Мирча. *Сакралното и профанното*. София: „Хемус”, 1998.
42. Кембъл, Джоузеф. *Героят с хиляди лица*. Прев. от английски Милена Иванова. Под ред. на Огнян Ковачев. София: „Елементи”, 2017.
43. Ковачев, Огнян, „Едип цар – три дидактични версии на престъплението”, – в: Софокъл. *Едип цар*. Превод от старогръцки Ал. Ничев, Ариадна: София, 2002.
44. Ковачев, Огнян, „По стъпките на адаптацията към хетеротопиите на литературния канон” – в: *Colloquia Comparativa Litterarum*, vol. 6, no 1, 2020, <https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/117>.
45. Леви-Строс, Клод. *Структурална антропология I*, Москва, 1984; *Структурална антропология II*, София, 1995.
46. Мелетински, Елезар. *Поетика на мита*. София: ИК „Христо Ботев”, 1995.
47. Ников, Иво и др. *Антична литература. Учебно помагало*. София: „Фотоника”, 2001.
48. Ницше, Фридрих. *Раждането на трагедията или елинизъм и песимизъм* – в: Ницше, Фр. *Раждането на трагедията и други съчинения*. София: „Наука и изкуство”, 1990.
49. Панова, Невена. *Платоновият диалог. Ситуации и елементи на събеседването*. София: Сонм, 2005.
50. Панова, Н. *Мимеополис: върху Платоновата политическа и литературна теория на подражанието*. София: Сонм, 2012.
51. Паскалева, Богдана. *Обличане на голотата. Трансформации на образа в сюжета за Нарцис и Ехо*. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2022.
52. Радев, Огнян. *Лекции по антична култура*. София: „Макрос”, 2018.
53. Спасова, Камелия. *Събитие и пример у Платон и Аристотел*. София: „Фондация Литературен вестник”, 2012.
54. Спасова, К. *Модерният мимесис: саморефлексията в литературата*. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2021.
55. Тахо-Годи, Аза Алибековна. (колл.) *Антична литература*. Москва: „Просвещение”, 1987
56. Тодоров, Цветан. *Поетика на прозата*. Прев. от френски Албена Стамболова. София: Народна култура, 1985.

57. Токарев, Сергей. (гл. ред.) *Мифы народов мира. Энциклопедия в двух томах.* Москва, 1987.
58. Фрейзър, Джеймс Дж. *Златната клонка.* Прев. от английски Цветан Петков. София: „Отечествен фронт”, 1984.
59. Шаму, Франсоа. *Гръцката цивилизация през архаичната и класическата епоха.* Прев. от френски Слава Михайлова. София: „Български художник”, 1979.

Дата: 1 юни 2024 г.

Съставил: доц. д-р Огнян Ковачев